

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36 Fylke: Telemark
 Tilleggsspørsmål nr. 36 Måter å refse - Herad: Sannidal
 Emne: Helsing, Fakter, Åtferd Bygdelag:
 Oppskr. av: T.A.Tande Gard: Lislau
 (adresse): Sannidal G.nr. 19 Br.nr. 1 og 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. En kan riste på hue.
 2. En hilser bare på kjente.
 3. Yngre skulle hilse først på eldre, og karfolk på kvinnfolk.
 4. En sa Godda, -og hvis det ikke var for lenge siden en så vedkommende: Takk for sist. For det meste løftet en på hatten.
 5. En hilste høfligere på embetsfolk og byfolk. Det var skam for en trelasthandler i Kragerø å snakke med en bonde på gaten så sent som i 1880 åra. Han kunne si i forbifarten: kom ned på kontoret! Når en snakket med ham måtte en ha hatten under armen. Inntil 1880-90 åra.
 - 6 og 7 vet en ikke noe å merke.
 8. Når det var en stund siden sist, pleide en handhelse, og alltid når en kom i lag. Det var ingen fast skikk å hilse på barna.
 9. Det var sjelden og tilfeldig å se noen klappe hverandre på aksla.
 10. En kan ikke huske noen som gjorde det uten en fra Drangedal når han kom nær kjerka. Kvinnfolka hadde ikke sermerkt opptreden.
 11. Når en møtte likferd stoppa en og tok av seg hatten, men ikke for brurferd.
 12. Folk pleide spytt på "Åses eik" et trø halvveis mellom Køl og Kragerø, -men ellers vet en ikke det er vist noen oppmerksomhet overfor ting eller dyr. Omkring 1900
- ~~Vanlig~~
13. Vanlig er Gomorn fra tidlig morgen, Godda, formiddag, Godkveld, Godnatt.
 - 14.- 16: Det sies gomorn helt ut på ettermiddagen nå, og det vites ikke om at det var regnet noe usømmelig i det. God kveld heter i sleng idag: kvelling eller bare kveld.

- 2.
17. Lenger tilbake-1870-80 åra brukte en si:signe arbeidet og signe maten. Nå heter det Velbe-komme spisen.
 - 18-19. Vites intet å merke.
 20. Når en ville tale med husfaren aleine sa en: Gå medut litt,-eller:får jeg snakke med deg aleine. Nå sier folk ofte? Får jeg snakke med husets herre litt.
 21. En måtte alltid banke på døra før en gikk inn.
 22. En svarer:Kom inn,-eller Kom,-eller Vær sågod. En påide bli stående ved døra,når en kom inn.
 - 23 En påide så si Godda,og ventet til de bad en sitte.
 24. En pleide ta hatten av idet en åpnet døra og steig inn.
 25. En sa til folk: Vørsågod sitt!
 - 26 Med fremmede ventet en må å be dem sette seg til de hadde sagt ærendet sitt.
 - 27 Ikke noen serlig forskjell,-gare noe mer re-servert.
 - 28 Det kan ikke huskes at en tørket av stolen i senere tid,men i bestemors tid var det brukt.
 - 29 Gjestene ble hilst: Velkommen til gards,-og i alminnelige hus: Velkommen.
 - 20 Til avskjed: Takk for denne gangen,-Takk for far meg. Og den andre svarte: Takk for du kom
 - 31 a) du får leve og skrive. Farvel og god reis.
b) På gjensyn. Og blandt kristelige:På gjensyn deroppe.
 - 32
 - 33 Kyss til farvel var bare blant ektefolk
 - 34 En kjenner ikke andre uttrykk enn kysse.
 - 35 Handkyss ikke kjent. Blengkyss på gap.
 - 36-37 Ikkje kjent.
 38. Gi meg en klem,- Gi meg en nuss.
 - 39 Det er brukt å "bytte nese" . Nå har jeg din!
 - 40 Det var alle voksne som kunne gjøre det.
 - 41 Det bruktes å "tjue nese" En tok barnets nese mellom böyd langfinger og pekefinger: Nå tok den og stappa i komma mi!
 - 42 brukt mellom barn og foreldre: gi en klem,- eldre uttrykk ikke kjendt.

Emnenr.36 Helsing, Fakter, Åtferd.

Telemark, Sannidal herad.

- 43 Det ble bukt også mellom unge.
- 44 En sa tillykke med fødselsdagen, med 17 mai
Andre utbrykk ikke kjent.
- 45 God julg og Gledelig jul brukt om hverandre.
Eldre er: Fornöylig fest. Godt nytt år.
Kommer en i fødselsdagsselskap sier en nå:
Gratuler! (ikke gratulerer)
- 46 Ved dødsfall: kondoler! För ofte bare et
handtrykk og ikke ord når en kom.
Ved ulykker og motgang: Det var søndele.
- 47 Til takk ga en haada , yngre skulle böye
hue, -voksne bare nikka og sa takk, og:
mangfoldig takk.
- 48 En takk på vegne av den som er död kjennes
ikke. Takk fra familien skjer på kirkegår-
den etter jordfeste ~~stämnen~~ og med ordene:
Jeg ska på familiens vegne takke for
(den store) deltakelse ved avdödes sykdom,
död og begravelse, og skal be alle med til-
bake til minnefest i heimen.
- 49 För i tida (foreldres tid omkr. ~~1900~~ 1870)
peke nese. Nå snu ryggen ~~til~~ til, dra på mun-
nen eller riste på hue.
- 50 En sier du til alle kjente, De til fremme-
de, -eller Dere. En kan huske en sa I og
Jer til gamle besta, ho ville ha det slik.
- 51 Formen "han" og "ho" er ikke brukt i
Sannidal.

Hjemmelsmenn: bonde Knut Lindheim, Sannidal 65 år
bonde Knut Väsjö, Barsjö 68 år.

7846

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING